

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

_____. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา แปล ชุด ๙๑ เล่ม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๓๔.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) คัมภีร์:

คณะกรรมการโครงการจัดสร้างพระไตรปิฎกนิสสยะ. พระไตรปิฎกนิสสยะ (ฉบับพิเศษ) พระสูตรต้นตอปิฎก

ทีฆนิกาย มหาวรรค มหาสติปัฏฐานสูตร. กรุงเทพมหานคร: หจก.ประยูรสาส์นไทยการพิมพ์,

๒๕๕๔.

พระพุทโธสเถระ. คัมภีร์วิสุทธิมรรค. แปลโดย สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร). พิมพ์ครั้งที่

๑๐. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนาเพรส จำกัด, ๒๕๕๔.

พระโมคคัลลานเถระ. รจนา คัมภีร์อภิธานวรรณนา. แปลโดย. พระมหาสมปอง มุทิโต. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๒.

พระอนรรฆะ และพระญาณธชะ. อภิธัมมัตถสังคหะและปรมัตถทีปนี. แปลโดย พระคันธสาราภิวังศ์.

กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๕.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. อรรถกถาภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

_____. อรรถกถาภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

_____. ปรมัตถมถุสา วิสุทธิมคคมาฎีกาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

(๒) หนังสือ:

แก้ว ชิตตะชบและคณะ. **หลักการถือศีลปฏิบัติธรรม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๓.

ขุนสรพกิจโกศล (โกวิท ปัทมะสุนทร). **ลักษณะทิจตุกะแห่งปรมัตถธรรม**. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๕๑.

คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ (Buddhist
Meditation II)**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๕๓.

_____. **ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ (Buddhist Meditation VI)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

_____. **ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ (Buddhist Meditation VII)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

ธนิต อยู่โพธิ์. **วิปัสสนา นิยม**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๒๕๔๐.

ปัญญา ใช้บางยาง. **ธรรมมาธิบาย หลักธรรมในพระไตรปิฎก**. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา,
๒๕๔๘.

ฝ่ายวิปัสสนาธุระ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **คู่มือสมาธิภาวนา สวดมนต์แปล**. พิมพ์
ครั้งที่ ๓, นนทบุรี: นิติธรรมการพิมพ์, ๒๕๕๔.

พุทธทาสภิกขุ. **ตามรอยพระอรหันต์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดวงตะวัน, ๒๕๕๔.

พันธุ์ ปรียุทธ์ หลงสมบุญ. **พจนานุกรมมจร – ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมสาร
จำกัด, ๒๕๔๐.

พระคันธสาราภิวังศ์ (สมลักษณ์ คนธสาโร). **การเจริญสติปัฏฐาน**. ลำปาง: โรงพิมพ์จิตวัฒนาการ
พิมพ์, ๒๕๔๑.

_____. **โพธิปักขิยธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บุญศิริการพิมพ์ จำกัด,
๒๕๕๐.

พระครูวิมลธรรมรังสีและคณะ. **การสอบอารมณ์วิปัสสนากัมมัฏฐานของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน**.
พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๘.

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ. **ปาหนุกรม บาลี ไทย อังกฤษ สันสกฤต**. พิมพ์ครั้งที่ ๕.
นครปฐม: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระญาณโพนิกมหาเถระ รจนา. พลตรีนายแพทย์ชาญ สุวรรณวิรัช แปล. **หัวใจกรรมฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยาม, ๒๕๕๓.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ.๙, ราชบัณฑิต). **พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ : คำวัด อธิบายศัพท์และความหมายที่ชาวพุทธควรรู้**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลี้ยงเชิง, ๒๕๔๘.

พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร จิตวณฺโณ). **การพัฒนาจิต**. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสร้างสรรค์บุ๊ค จำกัด, ๒๕๔๙.

พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิริ ป.ธ. ๙). **วิปัสสนากรรมฐาน ภาค ๒ ว่าด้วยมหาสติปัฏฐาน**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๘.

พระธรรมวโรดม (บุญมา คุณสมปนฺโน, ป.ธ.๙). **อภิธัมมัตถวินิยัมป**. ครั้งที่ ๑. กาญจนบุรี: ม.ป.ท, ๒๕๕๐.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). **พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย**. พิมพ์ครั้งที่ ๓๖. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผลิธัมม์, ๒๕๕๕.

_____. **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒๗. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

_____. **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒๑. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผลิธัมม์, ๒๕๕๖.

พระพรหมโมลี (วิลาศ ญาณวโร, ป.ธ.๙). **โพธิธรรมที่ปณี**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๔๕.

พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ.๙, ราชบัณฑิต). **พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุดศัพท์วิเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลี้ยงเชิง, ๒๕๕๘.

พระมหาไสว ญาณวีโร, ดร. **คู่มือสมาธิภาวนาสวดมนต์แปล สำนักงานพุทธมณฑล สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ**. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ม.ป.ป.

_____. **วิปัสสนาภาวนา “อนุสรณ์ พระวิปัสสนาจารย์ รุ่นที่ ๒๓”**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

พระเมธีกิตติโยดม (พิน กิตติปาโล). ฌนิต อยู่โพธิ์ (แปล). **วิสุทธิมรรคเล่ม ๓**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๔๑.

พระสัทธัมมโชติกะ ฐัมมาจริยะ. **ปรมัตถโชติกะ ปริเฉทที่ ๓ และปริเฉทที่ ๗**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิพยวิสุทธิ, ๒๕๔๔.

พระสัทธัมมโชติกะ ธัมมาจริยะ. **ปรมัตถโชติกะ ปริเฉทที่ ๙ เล่ม ๑.** พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: วี. อินเทอร์เน็ต, ๒๕๔๗.

พระโสภณมหาเถระ (มหาสีสยาตอ). **มหาสติปัฏฐานสูตร ทางสู่พระนิพพาน.** แปลและเรียบเรียง โดยพระคันธสาราภิวงศ์. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดไทยรายวัน การพิมพ์, ๒๕๔๙.

_____. **วิปัสสนาขุณี หลักการปฏิบัติวิปัสสนา (ฉบับสมบูรณ์).** แปลโดย.จำรุธู ธรรมดา. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด. ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๓.

_____. **วิปัสสนาขุณีย์. เล่ม ๑.** พระพรหมโมลี (สมศักดิ์ อุปสมมหาเถระ). แปลโดย พระคันธสาราภิวงศ์. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๕.

พระสมภาร สมภาโร (ทวีรัตน์). **ธรรมะภาคปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

พระอาจารย์ ดร.ภัททันตะ อาสภมหาเถระ ธัมมาจริยะ อัครมหาภิกษุฐานาจริยะ. **วิปัสสนาที่ปณีฎีกา.** ชลบุรี: วัดภัททันตะอาสภาราม, ๒๕๑๓.

พระอธิการสมศักดิ์ โสโร. **คู่มือการพัฒนาจิตตามแนวสติปัฏฐาน ๔ สำหรับผู้ปฏิบัติใหม่.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศรีอนันต์การพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๖.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. ๒๕๕๔.** พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศิริวัฒนาอินเทอร์เน็ต จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๖.

วริยา ชินวรรณและคณะ. **สมาธิในพระไตรปิฎก : วิวัฒนาการการตีความคำสอนเรื่องสมาธิในพระพุทธศาสนา ฝ่ายเถรวาทในประเทศไทย.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

วสิน อินทสระ. **กรรมฐานหรือภาวนา.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์บรรณกิจ ๑๙๙๑ จำกัด, ๒๕๔๕.

ศูนย์ประสานงานสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดแห่งประเทศไทย (ศปท.) สำนักงานใหญ่ วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม. **คู่มือปฏิบัติ สมถวิปัสสนากัมมัฏฐาน ๕ สาย.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เพชรเกษม พรินต์ติ้ง กรุป จำกัด, ๒๕๕๔.

สำนักราชเลขาธิการ. **จิตตภาวนาตามแนวพระสูตร.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์กรุงเทพ (๑๙๘๔) จำกัด, ๒๕๓๕.

สุภีร์ ทุมทอง. **การพัฒนาอินทรีย์สังวร.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศิริวัฒนาอินเทอร์เน็ต จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๔.

สุภีร์ ทุมทอง. **สติปัญญา ๔ เส้นทางตรงสู่พระนิพพาน**. กรุงเทพมหานคร: ชุมทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์, ๒๕๕๒.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. **ศึกษาพระพุทธศาสนาจากพระสูตร ธรรมบรรยายสอนพระใหม่ พุทธศักราช ๒๕๓๑ - ๒๕๓๒**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์กรุงเทพ (๑๙๘๔) จำกัด, ๒๕๕๒.

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สมศักดิ์ อุปสมมหาเถระ). **อริยวงศ์ปฎิปปทา ปฏิปปาอันเป็นวงศ์แห่งพระอริยเจ้า**. กรุงเทพมหานคร: หจก.ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๗.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. **บาลีไวยากรณ์ วจิวภาค ภาคที่ ๒ นามและอักษยศัพท์ หลักสูตรเปรียญธรรมตรี**. พิมพ์ครั้งที่ ๒๔. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

_____. **บาลีไวยากรณ์ วจิวภาค ภาคที่ ๒ อาขยาดและกิตก์ หลักสูตรเปรียญธรรมตรี**. พิมพ์ครั้งที่ ๓๘. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

สมบูรณ์ ตาสนธิ. **พระอรหันตสาวกบรรลุธรรมได้อย่างไร**. นนทบุรี: บริษัท อิงค์ ปียอนด์ บุ๊คส์ จำกัด, ๒๕๕๕.

(๒) วิทยานิพนธ์:

จารวี มั่นสินธร. “ศึกษาโภชนมัตตัญญูตาในการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

บุญชญา วิวิธจร. “ศึกษาความเข้าใจการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาของอุบาสก อุบาสิกา วัดตาลเอน อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระครูธรรมธรรแสงชัย กนตสีโล (เพชรชินสกุล). “ศึกษาหลักธรรมและการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาในอนัณคณสูตร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระครูพิสิฐสรภาน (นิรันดร์ ศิริรัตน์). “การศึกษาวิเคราะห์หลักการปฏิบัติธรรมในภัทเทกรัตตสูตร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พระครินทร์ ผลยาโน (ขวัญรักษ์ศรี). “ศึกษาญาณ ๑๖ ในการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระชาติ จานวีโร (อินเทพ). “ศึกษาการบำเพ็ญบารมีและการบรรลุนิพพานของพระนันทเถระ”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

พระชัยพล โสภโณ (จรัญทวีทรัพย์). “ศึกษาอาตปปี สัมปชาโน สติมาที่ปรากฏในมหาสติปัฏฐานสูตร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระไพฑูริย์ วิบุโล (สุตใจ). “ศึกษาอินทรีย์สังวรในการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระมหาวิสาตย์ ธมฺมโก (ศรีษะดี). “การศึกษาหลักการและวิธีการของชาคริยานุโยคในการปฏิบัติธรรม”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

พระมหาแสงเพชร สุทธิจิตโต (สารธิมา). “ศึกษาวิธีละอาสวะในสัพพาสวสูตร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระอภิมุข สมจิตโต (อภิชัยเดชาวงศ์). “ศึกษาการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาเพื่อขจัดกิเลสที่ปรากฏในสามัญญผลสูตร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

มาลี อาณากุล. “การศึกษาเปรียบเทียบกรรมฐานในคัมภีร์พระอภิธรรมมัตถสังคหะกับคัมภีร์วิสุทธิมรรคและวิธีปฏิบัติกรรมฐานของสำนักวิปัสสนาอันเนื่องด้วยวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๙.

ศิริวรรณ จำเนียรบุญ. “ศึกษารูปแบบและวิธีการปฏิบัติกัมมัฏฐานตามแนวของพระอธิการสนอง กตปุณโย”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

อภิวัชร เพชรนรรัตน์. “การศึกษาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.